

Gazdasági kilábalási koncepció Magyarországnak

(Első változat)

GKI Gazdaságkutató Zrt.

2012. október 18.

- A 2014-18-as időszak kormányzati teendőinek **szakmai** koncepciója.
- Táncsics Alapítvány rendelte, **vitaanyag Magyarországnak!**
- **Nincs minden megoldva.**
- Munkaanyag, **folyamatosan dolgozunk tovább.**
- **GKI honlapról letölthető.**

Közös a felelősség a jövőért!

„Nyócév” + 4 év = mínusz 12 év! Siralmas!

A gazdaságban sikertelenek voltunk, ezt rendbe kell hoznunk (2014-től).

Ez minden demokratikus erőnek érdeke.

Abba kell hagyni a végletes politikai szembenállást, egymás lenézését, a társadalom lebecsülését!

Ellenségkeresés helyett partnerkeresés kell!

Fő teendők

1. Demokrácia, jogállam, tisztesség és perspektíva
2. Hiteles gazdaságpolitika
3. Együttműködés az EU-val és a világgal
4. Költségvetés és közteherviselés átalakítása
5. Társadalmi jólét megszilárdítása

Közös, alkotmányos, demokratikus fordulat!

Enélkül nincs gazdasági fordulat!

Első gazdaságpolitikai lépések

- **Makroegyensúlyi horgony**
 - belépés az euro előszobájába (ERM-2)
- **Befektetők (külföldi-hazai, nagy-kicsi) bizalmának visszanyerése, beruházás-ösztönzés**
 - túlzott központosítás leállítása, krízisadók fokozatos „európaizálása”
- **Üzleti bizalom helyreállítása, hitelezés elősegítése**
 - egyszeri adóátrendezés után kiszámítható üzleti környezet, párbeszéd
- **Verseny és fogyasztóvédelem erősítése**
 - piacra lépés segítése

Szabadságharc helyett kiegyezés ...

... a vállalkozókkal, munkanélküliekkel, multikkal, közmunkásokkal, bankokkal és menedzserekkel.

A demokratikus fordulat és a hiteles gazdaságpolitika **évente sokszáz milliárd Ft tehercsökkenést** jelent az államnak, a vállalkozásoknak és a lakosságnak.

(Az elmúlt 1 évben itt 500 milliárd Ft többletteher keletkezett!)

Mitől lesz növekedés és több munkahely I.

- Javuló üzleti környezet által **idevonzott beruházásból és EU-forrásokból!**
- **Foglalkoztatás bővül:** idősgondozás, óvodák, bölcsődék, személyes szolgáltatások, kórházak, zöld- és biogazdaság, IKT.
- Állami program az **iskolázott és szakképzett fiatalok legális munkához jutása** és az iskolarendszert alacsony szinten elhagyó **szakképzetlen fiatalok újratermelődésének megakadályozása** érdekében.
- **E-gazdaságon alapuló** távmunka és távszolgáltatás, kutatás-fejlesztés és innováció.
- **Munkáltatói ösztöndíj** (állami rásegítéssel).

Mitől lesz növekedés és több munkahely II.

- **Kilábalási stratégia egyeztetése a hazai és külföldi nagyvállalatokkal, a kisebbek képviselőivel, a nemzetközi szociáldemokráciával.**
- **Valódi befektetési ügynökség, hatásosabb támogató intézmények, néhány ágazatra külön program:**
 - jövő kulcstechnológiái,
 - kulturális és kreatív iparok
 - magas tudástartalmú szolgáltatások
- **EU-források szerkezeti átalakításokra, foglalkoztatásra, versenyképességre.**

Állami átalakítás I.

- **Strukturális reformok, erre EU-források.**
- **Átfogó reform**
 - közösségi közlekedés: javuló minőség, buszpark megújításával olcsóbb üzemeltetés, területi összehangolás, vasúti kapacitás gazdaságossá tétele, alsóbbrendű úthálózat fejlesztése
 - egészségügy: magasabb színvonal, területi kapacitások jobb kihasználása, bérkorrekció

Állami átalakítás II.

- **Lényeges változtatás**

- közoktatás, : minőségjavítás, alapvető készségek (írás, értő olvasás, egyszerű számítás, ICT aktív használata, angol) elsajátítására való koncentráció, kapacitásszűkítés,
- felsőoktatás: kevesebb, de nemzetközi versenyben helytálló intézmény, első év után legjobbaknak és szociálisan legrászorultabbaknak ingyen, többi részleges képzési hozzájárulás (és marad a költségtérítéses képzés is)
- elektronikus, az állampolgárt és a vállalkozást működési helyén kiszolgáló közigazgatási és közüzemi rendszer

Együttműködés az EU-val és a világgal

- EU: társadalmi-szociális-szolidaritási-politikai válság.
- Hosszú, de végül sikeres legyűrésre készülünk.
- Többsebességű, bonyolultabb EU lesz.
- Érdekünk **minél közelebb lenni** a mélyen integrálódó, gyors és versenyképes globális fejlődést megcélzó maghoz.
- **Nemzeti érdekeinket képviselni, de stratégiai gondolkodással és a fentiek tükrében.**
- Részt kell vennünk a formálódó bankunióban, fiskális és monetáris unióban, így a **politikai unióban.**
- **Csökkenő EU-támogatások hatékonyabb felhasználása.**
 - normatív megfelelés esetén automatikus finanszírozás

Szociális korrekció fő elemei

- **5 hó** munkanélküli ellátás
- **Önkormányzati** szociális támogatási keretek növelése
- Hiteladósok nehézségei esetén **futamidő meghosszabbítása**
- **Közműtartozások:** alapok és alapítványok
- A már megállapított, de átcímkezett egyéni ellátásokat **nyugdíjként** kezelni.

Néhány korrekció I.

- Költségvetési gazdálkodásban **hangsúly a többéves programokra**, célok és eredmények valódi **összevetésére**.
- Közigazgatási **dereguláció**.
- Minden településen legalább egy államilag szolgáltatott **szélessávú közösségi WI-FI** elérés.

Néhány korrekció II.

- Állam, egyetemek, kutatóintézetek, piaci szereplők együttműködése az **alkalmazott kutatások** sikere érdekében. Innovációs járulék helyi felhasználhatósága.
- Az erőfölénnyel való visszaélés büntetése, indokolatlan versenykorlátok **leépítése**.
- **Közmunka** folytatódik, de cél az **értékteremtés**. Állami vállalatnál is lehet (MÁV).
- **Átláthatóság**, korrupció visszaszorítása, adófegyelem.

Gazdasági mozgástér

- A 2007-ben kezdődött pénzügyi-gazdasági **világválság akár 10 évig is elhúzódhat!**
- Nálunk **2014-18-ban az előbbiek nagyon sikeres megvalósítása esetén is csak évi 1,5-2%-os GDP-növekedés.**
- Hitelességgel, bizalommal, európai együttműködéssel **lényegesen mérséklődhetnek az állam és a magánszektor finanszírozási terhei 2016-ra.**
- Eleinte viszont **csak átcsoportosítási költségvetési mozgástér lesz.**

Közteherviselési rendszer átalakításának elvei I.

Igazságossági és gazdasági okokból sürgős teendő: az alacsony bérű foglalkoztatás közterheinek csökkentése, a befektetői bizalom helyreállítására a különadók nemzetközileg elfogadható körre és mértékekre szűkítése.

Ehhez a forrásteremtés eszközei:

- átlag feletti jövedelmek,
- a vagyonból származó számottevő tőkejövedelmek fokozott SZJA terhelése,
- adóelkerülés szűkítése,
- adókedvezmények felülvizsgálata.

Közteherviselési rendszer átalakításának elvei II.

Hosszabb folyamat a közteherviselés torzult rendszerének rendbetétele:

- Minél **erősebb kapcsolat** kell a közterhek befizetése és az azokért járó szolgáltatások között (valódi társadalombiztosítások legyenek).
- **Fehéríteni** kell a gazdaságot.
- A korábbi személyi jövedelemadózáshoz, a bérek túlzott adóterheléséhez azonban **nem szabad visszatérni.**

SZJA és egyéni járulékterhek I.

Többféle megoldás lehet, a GKI által ajánlott modell a következő (a mérték függ a 2015-ös konkrét költségvetési helyzettől).

- **Progresszív SZJA.** Átlagkeresetig 14-16%, átlagkeresettől az átlagkereset kb. kétszereséig 24-26%, e felett 29-32%
- **4% természetbeni egészségügyi járulék megszűnik.**
Helyette az egy biztosítottra jutó kiadásokat fedező fix összegű **tb kártyapénz**, de az SZJA alsó jövedelemsávjában a minimálbérnél teljes, e felett fokozatosan csökkenő **alkalmazotti költségtérítés**. (Ennek forrását a progresszív SZJA fedezi. A kártyapénzt az állam fizeti a nem járulékfizető biztosítottakra.)

SZJA és egyéni járulékterhek II.

- **Összhatás: Minimálbérnél és az alacsonyabb jövedelmeknél érdemi nettó jövedelemnövekedés, kb. átlagbértől kezdődően enyhe, a dupla átlagbér felett egyre nagyobb nettó jövedelemcsökkenés, de az elvonás ott is jóval kisebb marad a 2010-esnél.**
- **Családi adókedvezmények fennmaradnak (de csak az első kulcs szerinti adóból). Alacsonyabb jövedelműeknek negatív SZJA bevezetése (amikor van forrás).**

SZJA és egyéni járulékkerhek terhek III.

- A forrásadózás megszűnik, a tőkejövedelmek integrálódnak a progresszív jövedelemadózásba, ezzel **az átlagkeresetnek megfelelő jövedelem felett nő a tőkejövedelmek adóterhelése.**
- A NYESZ-TBSZ számlákon elhelyezhető **kedvezményes** befektetéseket limitálni kell.
- A **földbérletekből származó jövedelmeket** tartós bérletnél is adóztatni kell.
- Szabályozási lépések a nem bejelentett, ill. a bérleti díjat tekintve alul-jelentett **bérbeadásból származó tőkejövedelmek** ellen.
- A tőkejövedelmek adóterhelése később esetleg csökkenthető (ezekre nézve a legfelső kulcs kiiktatásával).

Különadók felülvizsgálata és kivezetése

- **A sarc-szerű különadókat meg kell szüntetni, illetve a nemzetközileg elfogadható ésszerű körre és mértékre szükséges szorítani.**
- **A bankrendszer** külön adóztatását az EU-ban hasonló adót alkalmazó országok átlagos nagyságrendje közelében kell alkalmazni.
- **Tranzakciós illeték** nem a banki utalásokra, hanem a rövidtávú spekulációs befektetésekre, ill. a nagy összegű készpénzes fizetésekre.
- **Telefonálási adó megszüntetése.**
- **Fogyasztóvédő szabályozásokkal, megállapodásokkal, ellenőrzésekkel** és nem adókkal kell fellépni az erőfölénnyel történő visszaélésekkel szemben.
- **Megállapodások** az érintett területek vállalkozásaival az **ügyfeleknek kedvező változásokról** (pl. ingyenes bankszámla).

Fekete-szürke gazdaság fehéritése

- **Fő cél: a forgalom kifehéritése, a számlamentes forgalom visszaszorítása és ennek érdekében a készpénzes fizetések arányának jelentős csökkentése.** Minden boltban, szolgáltatónál legyen kártyaolvasó, szinte mindenkinek legyen számlája, bankkártyája. A kártyás fizetés legyen olcsóbb a készpénzes fizetésnél az elfogadónak és a fizetőnek egyaránt.
- **A fehéredésből származó ÁFA-többletet majd** (ha már bejött!) indokolt a 27%-os ÁFA kulcs csökkentésével visszaadni.
- **A mikro és kisvállalkozásoknak speciális adózási konstrukciók indokoltak.**

Egyéb lépések, ütemezés

- **50 millió forint nyereségtől** az általános társasági adó megfizetését kell előírni (az 500 milliós határ túlzott volt).
- Jelentősen **egyszerűsíteni kell** az adóadminisztrációt, és erősíteni indokolt az adózási fegyelmet.
- A **költségvetési mozgástér bővülése esetén** a foglalkoztatást terhelő járulékok mérséklése célszerű.

Költségvetési politika

- Csak remélni lehet, hogy a **2014-es** költségvetési folyamatokban beavatkozás nélkül (az EU és a piacok figyelve miatt) 3% alatti hiány lesz.
- Az időszak elején a közel stagnáló gazdaság, az EU források 2016-tól akár jelentős csökkenése miatt **alig van költségvetési mozgástér.**
- **Az időszak első felében a költségvetési politika átcsoportosító jellegű.** Ilyen a javasolt adómódosítási csomag is.
- **A második félidegre remélt megnyíló mozgástér használható fel a további közteher csökkentési és kiadásnövelési prioritások érvényesítésére.**
- Az **EU-források** felhasználását a reformok és átalakítások elősegítésére, a foglalkoztatás és a versenyképesség feltételeinek javítására érdemes koncentrálni.

Társadalmi jólét tényezői

- Az anyagi javak gyarapodása még kedvező esetben is **szérsény** lesz.
- Viszont az igazságtalanságok, a jövedelmi különbségek **enyhülnek**.
- **Fontos minden egyéb jóléti elem javítása:**
 - nyugodt társadalmi párbeszéd és közös belátásra építő kormányzás;
 - széleskörű hétköznapi tolerancia, hidak építése;
 - gyorsabb és kényelmesebb b közösségi közlekedés;
 - magasabb színvonalú egészségügyi és időskori ellátás, gyerekgondozás;
 - erősödő fogyasztóvédelem;
 - e-ügyintézés, WI-FI hozzáférés;
 - közigazgatási és közszolgáltatási ügyintézés otthonról vagy a vállalkozásból.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!